

حه‌سه‌نی ره‌حمان په‌نا، ئەندامی کۆمیتە‌ی ناوه‌ندی کۆمه‌له‌:

ئیمه نامانه‌وێت کوردستانی عێراق

بکه‌ینه گۆره‌پانی شه‌ری خۆمان

دوو پاتبونه‌وه‌ی سیناریۆی عێراق له ئێران

موسیبه‌تیکی گه‌وره‌یه که نه‌ خه‌لکی ئێران و نه‌

کوردستان و نه‌ ناوچه‌که‌ش قازا نجی تێدا ناکهن

داناه‌وه‌ بۆ پێکھاتنی وه‌ها هه‌لومه‌رجیک چالاکی ده‌که‌ین و دووه‌م ده‌خاله‌تی نێزاسی ئەمریکا له ئێران و په‌لاماردان ئەم ولاته‌ به‌هێزی عه‌سکهریه‌.

ئیمه‌ دووپات بوونه‌وه‌ی سیناریۆی عێراق له ئێران و داگیرکردنی ئەم ولاته‌ نه‌ به‌ مومکن و نه‌ به‌ قازانج دهرانی. بۆردمانکردنی هێندیک ناوه‌ندی هه‌ساس و ستراتیژی نێزاسی و ئابووری پاش هه‌ره‌سه‌په‌نانی هه‌موو هه‌وله‌ دیپلوماتیکه‌کان به‌ (غیر مومکن) نازانین. به‌لام ئەم حاله‌ته‌یش نه‌ک ته‌نیا رژیمی پێ له‌ناو ناکه‌یت، به‌لکو ده‌بیته‌ هه‌وێ به‌هێزبوونی جهریانی ئیسلامی و ناسیونالیزمی ئێرانی که‌ له‌پشت سه‌ری کۆماری ئیسلامیه‌وه‌ ریز ده‌به‌ستن و هه‌ر چه‌شنه‌ ده‌نگیک‌ی ناره‌مزیه‌تی و ئازادبجوازانه‌و بیزاری گه‌ده‌سه‌لاتی ئیسلامی که‌ نه‌پوڤ له‌ گۆشه‌و که‌ناری ئێران ده‌بیستریته‌ و روو له‌ که‌شه‌یه‌ سه‌رکوت ده‌که‌ن.

دوو پاتبونه‌وه‌ی سیناریۆی عێراق له ئێران موسیبه‌تیکی گه‌وره‌یه که نه‌ خه‌لکی ئێران و نه‌ کوردستان و نه‌ ناوچه‌که‌ش قازانجی تێدا ناکه‌ن و نیشانه‌کانی وه‌ها به‌رنامه‌یه‌ک له‌لایه‌ن ده‌وله‌تی "بۆش" ده‌و تانیستای به‌رچاو ناکه‌وێت. به‌پێی گوزارشتیک که‌ ماوه‌یه‌ک له‌وه‌وپه‌ش ده‌زگای ئیستخباراتی بۆش به‌ کۆنگرێسی ئەمریکای دا، له‌ناکامی هێرشێ ئه‌وان بۆ سه‌ر عێراق هه‌م تیرۆریزم و هه‌م بونیادگه‌رای ئیسلامی به‌هێزبوون. په‌لاماری ئێزاسی بۆ سه‌ر ئێران له‌لایه‌ن ئەمریکاوه‌ به‌دلتیابه‌وه‌ به‌چه‌ند قات تیرۆریزم و بونیادگه‌رای ئیسلامی به‌هێزده‌کات. وه‌ها رووداوێک موسیبه‌تیکی گه‌وره‌یه که‌ دووکه‌له‌که‌ی ئەک هه‌ر ده‌چێته‌ ناو چاوی خه‌لکی ئێران، به‌لکو هه‌موو ناوچه‌که‌و بگه‌ر جیهانیشت ده‌گریته‌وه‌. ئیمه‌ ئاره‌زووی وه‌ها موسیبه‌تیک ناکه‌ین.

نه‌رات و سیاسیی راگرتنی جهمامه‌رو ده‌خاله‌تی رۆژانه‌یان له‌ رووداوه‌کاندا به‌گه‌وره‌ترین کوسپ له‌ دروستبوونی شه‌ری ئیوان حیزبه‌کان ده‌زانیت. * په‌خشی TV کۆمه‌له‌ ته‌ چه‌ند

توانیویه‌تی په‌یامی کۆمه‌له‌ بکه‌یه‌ ئیته‌ خه‌لکی؟

– هه‌ر چه‌ند ده‌ستیگیرکردنی کاری ئیعلام له‌ناستی TV دا بۆ ئیمه‌ کارێکی تازه‌و ته‌جروبه‌یه‌کی نوی بوو و به‌ لاوازی ئیمکانا ته‌وه‌، پێماننایه‌ ئەم مه‌یدانه‌ له‌بوری راگه‌یاندنا، به‌لام به‌پێی سه‌رجه‌م ئەوه‌ هه‌وال و زانیاریانه‌ی له‌ناوه‌و ده‌روه‌ی ولات ده‌گه‌ن TV کۆمه‌له‌ له‌ناو خه‌لکدا جیگای خۆیکردوه‌وه‌و توانیویه‌تی سه‌رکه‌وتنی باش به‌ده‌ست به‌یشت. ئیستابا به‌رنامه‌کانی TV کومه‌له‌ له‌ حاله‌تی TEST دا به‌و هیوادارین به‌م زووانه‌ کاری ئاسایی خۆی ده‌ست پێیکات.

* دواين ئالوگۆره‌کانی ئێران و ناوچه‌که‌ ده‌توانی ته‌ چه‌ند له‌ قازانجی خه‌لکی زه‌حمه‌تیکشی کوردستاندا بێت؟

– ئەگه‌ر ئالوگۆره‌کان له‌ خواره‌وه‌ به‌ده‌خاله‌تی جهمامه‌ر له‌سیاسه‌ت و رووداوه‌کاندا تێپه‌ر بێت و خه‌لک به‌هۆشیاری و رێکخه‌راو بوونه‌وه‌ له‌رووداوه‌کان به‌روان و ده‌و به‌گێرن، بێگومان به‌قازانجیان ته‌واو ده‌بیته‌. به‌لام ئەگه‌ر رووداوه‌کانی به‌ناستیکی دیکه‌دا له‌وانه‌ ده‌خاله‌تی زله‌یزه‌کان و ولاتانی ده‌روه‌و رووبدات و حاله‌تی چامه‌روانی و ده‌سته‌وه‌ستان له‌ناو جهمامه‌ردا دروست بکات بێگومان به‌قازانجی خه‌لکی سته‌ملیکه‌راو له‌وانه‌ خه‌لکی کوردستان ناشکێته‌وه‌.

به‌نیسه‌بی ئێران به‌وه‌ نه‌پوڤ دوو حاله‌ت چامه‌روان ده‌کریت. یه‌که‌م هه‌لسان و رایه‌یری جهمامه‌ری له‌ خواره‌وه‌و روخاندنی کۆماری ئیسلامی له‌ناکامی وه‌ها هه‌ره‌که‌تیک‌دا به‌ ئیمه‌ هه‌موو هه‌ول و ستراتیژی خۆمان له‌سه‌ر ئەم حاله‌ته‌

جیوازی زۆر له‌ بیروباوه‌رو کرده‌ودا، هێزو که‌سایه‌تییه‌ سیاسیه‌ییه‌کانی گۆره‌پانی خه‌باتی کوردستان نه‌یانتوانی خۆیان له‌ زه‌روهره‌تی پێکھێنانی وه‌ها به‌ره‌یه‌ک که‌ به‌ناوی "هه‌یه‌ته‌تی نوێنه‌رایه‌تی خه‌لکی کوردستانه‌وه‌" دروستبوو لاده‌ن و ئەوه‌یه‌ته‌ له‌لایه‌ن جهمامه‌ری به‌یری خه‌لکی کوردستانه‌وه‌ پشٹیوانیان لیده‌کرا. ئەمه‌رۆش ئەگه‌ر قسه‌ له‌سه‌ر دروستکردنی به‌ره‌یه‌کی راسته‌قیته‌یه‌، ده‌بیته‌ وه‌ها به‌ره‌یه‌ک له‌ ئیازو زه‌رووره‌تی خه‌باتی رۆژانه‌ی جهمامه‌رو له‌ وه‌لام به‌ که‌شه‌و پێشبه‌ردنی داخوازه‌کانی خه‌لکی کوردستان پێکبێت. به‌ره‌ له‌سه‌ر وه‌لام به‌نیازی ده‌ره‌کی و به‌ده‌یه‌پناتی خه‌ون و خه‌یالی که‌سانیک بۆ گه‌یه‌شتن به‌ ده‌سه‌لات فه‌ردی یا حیزبی خۆیان پێکنايیت و ئەگه‌ریش پێکبێت کاری به‌ جیگایک ناگات و به‌دلتیابه‌وه‌ خه‌لکی کوردستانیش پشٹیوانی لێ ناکه‌ن. له‌وه‌لامی به‌ به‌شی دووه‌می پرسیاره‌که‌ت ده‌بی لێم ئەگه‌ر که‌سانیک کۆمه‌له‌ به‌ به‌رپرسی دواکه‌وتنی پێکھاتنی به‌ره‌ ده‌زانن و خۆیان زۆر باوه‌ریان پێیه‌تی با خۆیان دروستی که‌ن، موشکله‌یان چیه‌؟

* ملامانییه‌کانی ئێران و ئەمریکا ته‌ کوێ به‌ قازانجی کۆمه‌له‌گای ئێرانی ده‌یه‌یشتو کۆمه‌له‌ له‌و باره‌وه‌ تیروانینی چیه‌؟ – ملامانی و کێشه‌ی ئەمریکاو ئێران له‌سه‌ر قازانج و به‌ره‌وه‌ندی خه‌لکی ئێران و ئەمریکا نییه‌و هه‌ر به‌و پێیه‌یش ناتوانیت له‌ خزمه‌ت ئەواندا بێت.

کێشه‌ی ئەوه‌ ده‌وله‌ته‌ له‌سه‌ر پیاوانخوازی ئەمریکا له‌ناوچه‌که‌و داوی ملکه‌چ بوونی کۆماری ئیسلامی بۆ ویسته‌کانی ده‌وله‌تی بۆش، وازه‌ینان له‌ پشٹیوانی تیرۆریزم و ده‌ستیپه‌ردان له‌ رووداوه‌کانی ناوچه‌که‌ له‌وانه‌ فه‌له‌ستین، عێراق و ئەفغانستان له‌لایه‌که‌وه‌و له‌لایه‌کی دیکه‌وه‌و به‌نیسه‌بت کۆماری ئیسلامیشه‌وه‌ که‌ ده‌یه‌وێت جیگاو ده‌وری خۆی و ده‌لێزیه‌ک له‌ناوچه‌که‌دا بونیشت و ئەمریکایش ئەم جیگاو شۆینه‌ی بۆ به‌ره‌می بناسیت واز له‌ مله‌ویری له‌ندری به‌یشت. هه‌ر بۆیه‌ نه‌ ده‌سه‌لاتداریه‌تی تاکه‌روه‌انی ئەمریکاو نه‌ پاسه‌وانیه‌تی کۆماری ئیسلامی له‌ناوچه‌که‌ هه‌یچان پێوه‌ندیان به‌قازانج و به‌ره‌وه‌ندی خه‌لکی سته‌ملیکه‌راوی ئێران به‌وه‌ نییه‌. جهمامه‌ری ئارازی و تینیوی ئازادی نابێت ئەم کێشه‌یه‌ به‌کێشه‌ی خۆیان به‌زانن و پشٹیوانی له‌ هه‌یچ لایه‌نیک نه‌که‌ن.

* له‌ ئالوگۆره‌کانی داها توه‌و، دووپاره‌بوونه‌وه‌ی ئەگه‌ره‌کانی شه‌ری ناوخو له‌ ئیوان کۆمه‌له‌و ده‌په‌وکه‌راندا هه‌یچ به‌ره‌یه‌ست و رێگا چاره‌یه‌کی بۆ دانراوه‌؟ – به‌خۆشیه‌وه‌ له‌مێزه‌ گه‌زێ له‌ ئیوان کۆمه‌له‌و دیموکراتدا ئەماوه‌ سه‌ره‌ری جیوازی به‌سه‌رت له‌ ته‌ بۆچوون و سیاسه‌ت و رێبازدا، په‌یوه‌ندی و دیالوگ له‌ ئیواندا هه‌یه‌. گه‌وره‌ترین به‌ره‌یه‌ست بۆ رێگاگه‌رتن له‌شه‌هرو پێکدادانی حیزبه‌ سیاسیه‌ییه‌کان له‌ کوردستان به‌ باوه‌ری ئیمه‌ ده‌خاله‌تی چالاکانه‌ی جهمامه‌ر له‌ سیاسه‌ت و گۆره‌پانی کورستاندا یه‌. هه‌ر کات کۆمه‌له‌گ له‌لایه‌ن یه‌ک یا دوو حیزبه‌وه‌ پیاوانکرا، رێگا له‌ده‌ره‌یرینی ئازادانه‌ی به‌رو باوه‌ر به‌تایبه‌ت به‌ری جیوازی گه‌راو ئازادی پێشیلکرا ئەوکات جهمامه‌ر له‌ سیاسه‌ته‌ت و ئالوگۆره‌کانان دورده‌که‌ونه‌وه‌و مه‌جالیش بۆ سه‌ره‌پوژی و هه‌لگیرسانی شه‌هری حیزبه‌کان دروستده‌بیته‌. کۆمه‌له‌ هه‌ه‌ولی ئەوه‌یه‌ که‌ کۆمه‌له‌گای کوردستان به‌ره‌و وه‌ها هه‌لومه‌رجه‌یک

هه‌ره‌که‌ته‌ نوێیه‌ له‌بار به‌ریت. ئیمه‌ ئەوه‌ سیاسه‌ته‌ی که‌ ئەوه‌ و مزعه‌ نوێیه‌ ده‌رک ناگات و تاکتیکی نێزاسی خۆی به‌پێی ئەوه‌ و مزعه‌ داناریژی به‌هه‌له‌ ده‌زانن. ئیمه‌ ئاگر به‌ستیگمان له‌گه‌ل رژیتم نه‌کردوه‌، به‌لام خۆمان ده‌که‌ین که‌ هه‌یزه‌کانمان که‌ی و چۆن به‌کار دێین. ده‌سه‌وتی سه‌رنجتان بۆ ئەوه‌وش رایکیشتم، که‌ ئیمه‌ نامانه‌وێت کوردستانی عێراق به‌مه‌یه‌ستی پشٹی جهمیه‌ی خه‌باتی چه‌کداری به‌کار بێنن، و هه‌سکات به‌یاری کساری چه‌کداری دیاری کراو به‌دین، توانای درێژه‌پێدانه‌که‌سه‌ی له‌ناوه‌وه‌ی کوردستانی ئێران بۆ پێکدێن.

– ئەوه‌ که‌ما یه‌تییه‌ که‌ سالی (٢٠٠٠) له‌ کۆمه‌له‌ جیاپوه‌نه‌وه‌، له‌وانه‌ بوو بۆ زۆر که‌س ئەوکات جیاوازیه‌کانمان زۆر روون نه‌بووین. به‌لام پاش ئەم چه‌ند ساه‌و ئەوه‌ دورکه‌وتنه‌وه‌ی که‌ ئەوان له‌ فکرو بۆچوون و کرده‌وه‌ی کۆمه‌له‌ به‌سه‌ریا نه‌اتوه‌و هه‌یج مه‌جالیکان بۆ نزیکیبونه‌وه‌ی نه‌یه‌شتوته‌وه‌. ئیستابا دوو ره‌وتی به‌ته‌واوی جیوازی یه‌که‌ن. ئەگه‌ر رابردووی هاو به‌شمان هه‌یه‌ به‌هۆی ئەوه‌ هه‌لو بێست و بۆچوونه‌ که‌ ئەوان له‌ پشٹیوانگه‌رتنه‌ نییه‌ ئیستابا نه‌ داها توه‌مان هاو به‌ش نییه‌. دوروی و نزیکی دور و رێکخه‌راو به‌نه‌ینی و له‌پشت ده‌رگا داخه‌راوه‌ ناکریت. هه‌ر چه‌ند زۆر که‌سی دلسۆز هه‌ولیان بۆ هاوکاری و له‌یه‌ک نزیکیبونه‌وه‌ داوه‌، به‌لام به‌کرده‌وه‌ به‌وه‌ گه‌یه‌شتن که‌ ناکریت. ئیمه‌ خوازیاری ئەوه‌ین که‌ گه‌زێ و ئالوژی له‌ ئیوانماندا نه‌بێت و خوازیاری پێوه‌ندیکی هه‌یمان هه‌ین و تانیستایش بۆ ئەم مه‌یه‌سته‌ هه‌نگامان ناوه‌. نزیکی و هاوکاری له‌گه‌ل هه‌وانیش له‌چوارچه‌یوه‌ی هاوکاریه‌کی به‌ره‌یت له‌گه‌ل باقی هه‌یزه‌کان بۆ ئیمه‌ مانا مه‌فه‌ومی هه‌یه‌.

کۆمه‌له‌ ئیستابا داها توه‌شدا رێکخه‌راوی سه‌رجه‌م ئەوه‌ تیکوشه‌رانیه‌یه‌ که‌ چه‌نده‌ما سال له‌ته‌سه‌نی خۆیان تێدا گوزه‌رانده‌وه‌ باوه‌شی بۆ هه‌موو تیکوشه‌رانی رێبازی سۆسیالیستی و عه‌داله‌تخوازانە ناوه‌لامی. * دواکه‌وتنی پێکھاتنی به‌ره‌ی کوردستانی له‌ کوردستاندا هه‌وکارو فاکته‌ره‌کانی چن، هه‌ندیک لایه‌ن کۆمه‌له‌ له‌وه‌ دواکه‌وتنه‌ به‌ به‌رپرس ده‌زان؟ – هه‌وکاری سه‌ره‌کی پێکه‌ها تانی به‌ره‌ له‌هه‌لومه‌رجه‌ی ئیستابا بۆ ئەم راستیه‌ ده‌گه‌رێته‌وه‌ که‌ له‌ زه‌رووره‌تی راسته‌قیته‌ی پێکھاتنی وه‌ها به‌ره‌یه‌ک له‌ خه‌باتی رۆژانه‌ی جهمامه‌ری خه‌لکی کوردستان سه‌رچاوه‌ ناگریت. به‌لکو بۆ که‌سانیک که‌ یه‌ قسه‌ زۆر تا مه‌رزوی به‌ره‌ن، له‌وه‌لامدانه‌وه‌ به‌ده‌خاله‌تی ئەمریکا له‌ ئێران و کوردستان سه‌رچاوه‌ ده‌گریت. ئەم باسه‌ زۆتر پاش رووخانی رژیمی عێراق له‌ ناکامی هه‌یرشی ئەمریکاو هیواي دووپات بوونه‌وه‌ی وه‌ها سیتاریویه‌ک له‌ ئێران و به‌مه‌یه‌ستی ئەوه‌ی ئەمریکا ئاورێک له‌ ئوپۆزیسیونی کوردستانی ئێران بداته‌وه‌ ها توه‌وته‌ گۆری. ئەوه‌ باسه‌ بۆ کۆمه‌له‌ نه‌ ره‌سه‌نه‌، نه‌ چیدی به‌ نه‌ له‌سه‌ر ویست و داخوازییه‌کانی خه‌لکی کوردستانه‌و نه‌ له‌ وه‌ها به‌ره‌یه‌کدا به‌شدار ده‌کات. ئیمه‌ له‌ کوردستانی ئێران ته‌جروبه‌ی پێکھێنای به‌ره‌یه‌کی سه‌ره‌پوژی و خۆی ده‌بینته‌وه‌. رژیمی خه‌باتی جهمامه‌ری له‌ ئارادابوو و باسی وتووێژ له‌گه‌ل کۆماری ئیسلامی ها توبوه‌ گۆری و سه‌ره‌پای ناوکی و

چاره‌سه‌ر بکات. به‌رنامه‌ی کۆمه‌له‌ بۆ ده‌سه‌لاتداریه‌تی خه‌لک له‌ کوردستان له‌لایه‌که‌وه‌ ویست و داخوازه‌کانی جهمامه‌ری کوردستان له‌به‌رانبه‌ر ده‌وله‌تی مه‌رکه‌زیدا ته‌رح ده‌کات و له‌لایه‌کی دیکه‌وه‌ ده‌سه‌لاتداریه‌تی راسته‌وه‌ خۆی جهمامه‌ر له‌ریگای شوڕاکان و هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ی شه‌رتش و هه‌یزی نێزاسی و دامه‌زنگای بۆرۆکراتیک به‌و خاله‌ سه‌ره‌کیانه‌ ده‌زانیت که‌ کۆمه‌له‌گ به‌ره‌و ئالوگۆری به‌ره‌تی ده‌بات.

– ئەم به‌رنامه‌یه‌، به‌رنامه‌ی ده‌سه‌لاتداریه‌تی لایه‌نیکی سیاسیی نییه‌، به‌هه‌لکه‌ به‌رنامه‌ی ده‌سه‌لاتداریه‌تی و ئیداره‌ی کۆمه‌له‌گ له‌لایه‌ن جهمامه‌ری رایه‌په‌یوه‌. هه‌ره‌ها مه‌بنای هه‌ر چه‌شنه‌ گفتوگو و وتووێژیکی ئیمه‌ له‌گه‌ل ده‌وله‌تی مه‌رکه‌زی و ئەه‌زاب و لایه‌نه‌ سیاسیه‌ییه‌کانی کوردستان بۆ هاوکاری و ته‌وافقه‌. شوین گرتنی ئەم به‌رنامه‌ به‌کارو چالاکی ئیمه‌و هه‌موو جهمامه‌ری ئازادبخوازی کوردستان گرێدراوه‌ که‌ خوازیاری ئازادی و رزگاری له‌چه‌نگ حکومه‌تی ئیسلامی و گه‌یه‌شتن به‌ مافه‌ ره‌واکانی خۆیان.

* هه‌ر له‌وه‌ کۆنگره‌یه‌دا مه‌یلیک هه‌بوو بۆ ئالوگۆر له‌ به‌رنامه‌ی کۆمه‌له‌ به‌ره‌و راست یان به‌ره‌و ره‌وتی ناسیونالیزمی کوردی، ئەم مه‌یله‌ به‌چی گه‌یه‌شت، وه‌لامی کۆنگره‌ له‌و باره‌یه‌وه‌ چی بوو؟

– مه‌یلی چه‌پ و سۆسیالیست له‌ کۆمه‌له‌دا هه‌میشه‌ مه‌یلی خاوه‌ن قسه‌و رچه‌شکین و روون که‌ره‌وی ئاراسته‌ و رێبازی کۆمه‌له‌ بووه‌. ناسیونالیزم له‌ کۆمه‌له‌دا قه‌د به‌ر اشکاوی نه‌یتوانیوه‌ خۆی ته‌رح کات. له‌به‌رانبه‌ر ره‌وتی چه‌پ و سۆسیالیستی دا هه‌میشه‌ بی قسه‌و به‌ی ئاسۆ بووه‌. وه‌ها به‌هۆی که‌ کۆمه‌له‌دا یان نه‌ماوه‌ یان ئەگه‌ر ماوه‌ته‌وه‌ بێ ده‌نگه‌بووه‌و کاتیکیش که‌ جیگای پێ لێر بوه‌و کۆمه‌له‌ی به‌جیه‌یشتنوه‌و ده‌ک جیاپوه‌نه‌وه‌ی جهماعه‌تیک له‌سالی (٢٠٠٠) دا، له‌وه‌ کۆنگره‌یه‌شدا به‌و چه‌شنه‌ی که‌ ئێوه‌ نامازێ یه‌یده‌که‌ن، وه‌ها مه‌یلیکی راست که‌ بیه‌وێت به‌رنامه‌ی کۆمه‌له‌ به‌ره‌و ناسیونالیستی به‌ریت نه‌ خۆی نواندو نه‌ به‌رچاو که‌وت.

* هه‌موو جارێ له‌ کۆنگره‌کاندا جه‌خت له‌سه‌ر مانه‌وه‌ی هه‌یزی پێشه‌مه‌رگه‌ی کۆمه‌له‌ و کوکۆ بانی چه‌کداری کۆمه‌له‌ باس ده‌کریت، به‌لام له‌مباره‌یه‌وه‌ خه‌باتی چه‌کداری هه‌یج جیگه‌و شۆینیکی دیاری نییه‌ له‌ناو کوردستانی ئێراندا؟ بۆچی؟

– خه‌باتی چه‌کداری و رێکخه‌ستنی هه‌یزی پێشه‌مه‌رگه‌ بۆ کۆمه‌له‌ له‌ به‌رگریه‌کی مه‌شروع بووه‌ به‌رانبه‌ر به‌ فه‌رمانی جیهادی خومه‌ینی و کۆماری ئیسلامی له‌ندری خه‌لکی کوردستان که‌ له‌ هاوینی سالی ١٩٧٩ ی زایینی ده‌رچوو. نه‌ کۆماری ئیسلامی شه‌ری له‌ندری خه‌لکی کوردستان راهه‌ستدانه‌وه‌ نه‌ خه‌لکی کوردستانیش له‌مقاومه‌ته‌تی شوێشگه‌یرانه‌ی خۆیان که‌ خه‌باتی چه‌کداری یه‌کیک له‌ مه‌یدانه‌کانیه‌تی ده‌ستیانه‌هه‌لگه‌رتوه‌.

به‌لام شێوازی ئەم ملامانییه‌ ئالوگۆری به‌سه‌ردا ها توه‌. ئیستابا له‌ کوردستانی ئێران بوژانه‌وه‌یه‌کی جهمامه‌ری ده‌بیندێرێ که‌ سه‌ره‌دای شه‌رموونیکی نوی له‌ خه‌باتی خه‌لکی کورده‌، ئەوه‌ بوژانه‌وه‌یه‌ له‌ ناره‌مزیه‌تی ده‌ره‌یرینی مه‌ده‌نی و رۆژانه‌ی خه‌لک دا، له‌ خۆ رێکخه‌ستنی بزووتنه‌وه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کاندا، له‌قوڵبوونه‌وه‌ی ده‌رک و تیگه‌یه‌شتنی سیاسیی جهمامه‌ردا، خۆی ده‌بینته‌وه‌. رژیمی ئیسلامی پێخۆشه‌ ئەگه‌ر به‌و بگوجن و بیانوی ده‌ست بکه‌وێ به‌ میلیتاریزه‌ کردنی کوردستان، ئەوه‌

ئا: بێژن محمه‌دی

به‌مه‌یه‌ستی قسه‌که‌رین له‌سه‌ر باروودخیی سیاسیی کۆمه‌له‌و ئەوه‌ ئالوگۆرای له‌چه‌ند مانگی رابردوودا روویانداوه‌ به‌تایه‌تی دوا یین باسه‌کانی کۆنگره‌ی دوانزه‌و قسه‌که‌رین له‌سه‌ر خه‌باتی چه‌کداری ئهم حیزبه‌و په‌وه‌ندییه‌کانی کۆمه‌له‌ به‌تایه‌ت له‌گه‌ل ئه‌مریکا له‌ناوچه‌که‌دا و ئالوگۆره‌کانی ناوخو ئێران و په‌وه‌ندییه‌کانی سازمانی کوردستانی حیزبی کۆمونیستی ئێران – کۆمه‌له‌ له‌گه‌ل کۆمه‌له‌ی شوێشگه‌یری زه‌حمه‌تیکشانی کوردستانی ئێران و ده‌سته‌بهاربوونی ته‌له‌فزیونی ئاسمانی کۆمه‌له‌و زووباسی تر. له‌به‌ره‌یه‌وه‌ دیداریکی نایه‌نمان له‌گه‌ل (حه‌سه‌نی ره‌حمان په‌نا، ئەندامی کۆمیتە‌ی ناوه‌ندی کۆمه‌له‌) سازکراوه‌.

* به‌پێی هه‌وال و تازه‌ترین ته‌رح و تیوژ که‌ له‌ کۆنگره‌ی دوانزه‌دا که‌ چه‌ند جه‌وتوو پێش ئیستابا به‌سترا، به‌رنامه‌ی کۆمه‌له‌ به‌و کۆمه‌له‌گای کوردستان و ئالوگۆره‌کانی له‌داها توه‌دا باسکرا مه‌یه‌ست له‌م به‌رنامه‌یه‌ چیه‌وه‌ ته‌ چه‌ند ده‌توانی شوین بگریته‌؟

– ئەوه‌ی له‌م کۆنگره‌یه‌دا باسی لێکرا، یه‌که‌م به‌رنامه‌یه‌ک نییه‌ که‌ له‌مێژووی سێ ده‌یه‌ی رابردووی کوردستانی ئێران دا له‌لایه‌ن کومه‌له‌ ها تییته‌ گۆری. کۆمه‌له‌ له‌ ئاماده‌کردنی گه‌ل له‌کانی ئاسراو به‌ (٨) سادی مه‌هاباد و داچاریش سنه‌، گه‌ل له‌ی ٢٦ سادی هه‌یه‌ته‌تی نوێنه‌رایه‌تی گه‌لی کورد له‌سالی (١٩٧٩)، ده‌وری هه‌لسوراوی بووه‌. به‌رنامه‌ی کۆمه‌له‌ بۆ خودموختاری کوردستان که‌ (١٩٨٣) له‌لایه‌ن کۆنگره‌ی (٢) ی کۆمه‌له‌وه‌ په‌سه‌ندکرا، ناوه‌رۆکی به‌رنامه‌ی حاکیمیه‌تی شوێشگه‌یرانه‌ی خه‌لکی کوردستانه‌.

ته‌مه‌رۆکه‌ ئەهه‌رچه‌ی ئیمه‌ خودموختاریمان وه‌کو دروشمی خۆمان دانه‌ناوه‌، به‌لام ناوه‌رۆکی ئەوه‌ به‌رنامه‌یه‌، جهمه‌ری باسه‌که‌ی کۆنگره‌ی (١٢) ی کۆمه‌له‌ش بوو. کۆمه‌له‌ ته‌رحی خودموختاری بۆ کوردستان و دواتر به‌یانییه‌ی مافه‌ سه‌ره‌تاییه‌کانی خه‌لکی زه‌حمه‌تیکشی له‌ کوردستان په‌سه‌ند کردو سه‌ره‌ته‌نجام له‌ کۆنگره‌ی شه‌شدا ستراتیژی ئیمه‌ی بۆیه‌ سه‌ره‌که‌وتن گه‌یاندنی شوێشگی کوردستان له‌ هه‌موو کات زیاتر شه‌هه‌ف و روون ده‌ستنیشتانکرد. کۆنگره‌ی (١٠) به‌یاننامه‌ی مافه‌کانی ژنی په‌سه‌ند کردو سه‌ره‌ته‌نجام کۆنگره‌ی (١٢) که‌ له‌مانگی گه‌لوێزی ئەمسالدا به‌سترا به‌رنامه‌ی ده‌سه‌لاتداریتی شوێشگه‌یرانه‌ی له‌ کوردستان په‌سه‌ندکرد.

– ئەوه‌ی که‌ بوو به‌هۆی ته‌رح و په‌سه‌ندکردنی وه‌ها به‌رنامه‌یه‌یک ره‌وتی رووداوه‌کانی ئیستابا کۆمه‌له‌گای ئێران و کوردستان و چامه‌روانی ئالوگۆر له‌کۆماری ئیسلامی دایه‌ که‌ هه‌ر لایه‌نیک هه‌وله‌دات به‌دیل و ئالتیه‌راتی خۆی پێشکه‌ش به‌ کۆمه‌له‌گات و جهمامه‌ری له‌ ده‌ور کۆکاته‌وه‌. جهریانی ناسیونالیست که‌ هه‌موو ئاسۆکی فیسدرالیزم و ده‌خاله‌تی ئەمریکا له‌ ئێران هه‌وله‌دات ئەوه‌ خواسته‌ی خۆی وه‌ک خواستی هه‌موو خه‌لکی کوردستان پێشکه‌ش بکات. ئەمه‌ له‌ حالیک‌دا یه‌ ته‌جروبه‌ی تانیستای جیهان نیشانیاده‌و که‌ فیسدرالیزم به‌هه‌م له‌به‌رچاو گرتنی ناوه‌رۆکی ده‌وله‌ت ناتوانیت کێشه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی